

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi berház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazai József könyvnyomdája, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és lapfőlapjados: **Dr. Lemberger Ármín.**

Főmunkatárs: **Schön Ödön.**

Előfizetési árak:
Éveszére 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

A szocializmusról.

Dániel könyvének elbeszélése szerint Belsacur babiloni király egy lakomáján kéz jelent meg és ezeket írta a falra: „Mene tekel ufarszin” vagyis „megszámlált, megmért töredékek.” E szavakat senki se tudta megfejteni, míg végre Dánielt hívták elő, a ki azokat úgy magyarázta, hogy Belsacur uralkodásának napjai az év vannak számlálva. Belsacur megmérték, könnyűnek találták s megmagyarázták neki, hogy birodalmát össze fogják törni és a perzsáknak és médeknek adják. Még ugyanazon éjjel, mondja Dániel könyve, megölettek Belsacur, a khaldeusok királya.

Mene tekel ufarszin! Ez intő szózat, e fenyegető rémes kéz által leírt mondat megjelent most hazánk egén is. Virg lakoma és dözsölés közt töltte el a nemzet 30 évig idejét. Kormányai, társadalmi mit sem tördelték a nemzet sorsával, jövőjével.

A kormányok keveset tördöltek a néppel, a tulmagas adóval a népet tönkre tettek, a protekciós rendszerrel pedig a korrupció csiráit vetették el, a nepotizmus és hatalmi tulkapásokkal pedig teljesen enerválták a közszellemet. Megromlott, büzhödlőn a légkör, s míg egyesek a bűn fertőjében lubizkolva, magas állásra tettek szert, addig a becsületesek az igazság és jog pártjára küzdve, egytől-egyig elhullottak, avagy beleszédültek a miázmas párákkal telített örvénybe, honnan a becsületesség árán kerültek csak ki, hogy méltóvá legyenek a kornak és az embereknak, kik e kort megteremtették.

Hozzájárult ehhez a természeti csapások egész serege. Tűzvész, árvíz, filoxéra, dögvész, rossz termés, mind sorra látogaták a virágzó Kánaán földjét, s a tejjel

mézzel folyó ország földjére a nép keserű könyve hullott, az elégedetlenség könyve, az inség és nyomor könyveseppje.

A régi rómaiak is azt kiáltották: „Pannem et circenses!” Igen, ma is kiálthatják: „Kenyeret a népnek!” A társadalmi viszonyok akként alakultak ma, hogy a tulmagas igények, a kényelemszeretet megteremtették az önmagával való meghasonlást minden embernek. „Nem boldog a magyar,” — mondá Szemere. Hogyan lenne az, ha nincs megelégedve sorsával. Mutassatok egy embert széles e hazában, ki azt mondaná: „Sorsommal teljesen meg vagyok elégedve, nincs semmi kívánságom!”

Az elégedetlenség, a felszaporodott emberiség, — hisz egyik a másikatól nem tud megélni, — a proletárizmus, a tudományok után való szomj, vadászát az értelmiség fakultásai után, a nagyvágyús, magasra törekvés vágya: születtek az úgynevezett *szocializmusok*.

Ez elvált, eszménykép, de soha ki nem vihető. Az aranykémház a bőlesek köve, perpetuum mobile, a szellemvilág titka, az emberi véges ész által létre nem hozhatók, épúgy a szocializmus a maga valójában, azokkal a direktívákkal, melyeket a „vezérek” hangoztatnak, avagy a szocializmus megteremtői: Marx, Lassalle, stb. hirdettek, soha ki nem vihető. A szocializmus elvezett, abban a pillanatban, midőn hazát és Istent nem ismer. Az „ubi bene, ibi patria” elvét szankezonálni nem lehet. Megállhat ez individuális okokból itt-ott, de mint suprema lex nem jogosult, sőt nem észszerű.

Mi a haza? Azt mondják, egy darab föld, a szó és a fogalom. Mi az Isten? Láthatatlan lény, ki a természet ura és igazgatja a világot, a nagy mindenséget. Tehát

az is fogalom. Hisz fogalom a szeretet, hűség, gond, bánat, öröm, harag, irigység, bosszúság, minden, a mit érzékeinkkel fel nem foghatunk. Pedig tudjuk, hogy létezik. Miért ne lehetne a haza fogalma megtestesítve abban a darab földben, a röbben, melyhez kötvé vagyunk? Miért ne lehetne az Isten fogalma megtestesítve a napban, égben, holdban, csillagokban, fűszálban, vagy a természet bármely alkotásában? Tudjuk, hogy létezik, himnünk kell egy felsőbb lényben, a ki a természetet csodás művészettel rendezi és fentartja. A mely népből kivész a hit, az Isten fogalma iránti szeretete, tisztelete, az a nép elpusztul, mint az a növény, mely éltető napot nem kap, s a föld nem táplálja nedveivel. Diderot azt írja a „Pensées philosophiques” című munkájában: „Ami engem illet, én az atheusokat kipusztítanám a föld színéről.”

Ezzel homlokegyenest gondolkozik dr. Holbach „Système de la nature” című munkájának II. kötetében: „E nevet Isten, számlálni kellene azok nyelvéről, kik azért beszélnek, hogy megértsek egymást; ez egy elvont szó, melyet a tudatlanság talált fel.”

Toussaint „Les Moeurs” című művében sokkal inkább feltételezi az isten létezését: „Hogy létezik-e Isten, azt hiszem, oly igazság, melyet a hosszúság vizsgálódás még inkább elhomályosít.”

Szomoruan látjuk, hogy napjainkban az Istenbe vetett hit, a bizodalom, a vallás igéi mind pusztulnak a népből. Oly szekták keletkeznek, melyek az ész vallását helyezik előtérbe, pedig tudhatnák, hogy a világon leginkább az ész jön önmagával ellenmondásba.

Sokrates, a kiről azt állítják, hogy ő találta fel a morált, kijelenté, hogy egy dolgot, a mit biztosan tud s ez az, hogy

TÁRCZA.

A bácsi vár regéje.

Írta: Schön Ödön.

A „BAJAI HIRLAP” eredeti tárczája.

Keves ember tudja, még ha bácsiai is, hogy nekünk is megvan a mirédeskes váromunk. Magam is eleget jártam-keltem ebben a szép megyében, de nem hittem volna, hogy ezeken a kalászkodat ringató látkon, váromunkat is találjak.

Mily nagy volt tehát meglepetésem, midőn a napokban Bácsra érve, már messziről ledőlő tornyokat és ronladozó falakat pillantottam meg.

Megállítottam kosimást és megtekintém a romokat.

Egy dombtetőn két-három ezer négyszögöl területen, óriási várudvar terül el. A bástyák leomlottak már, az idő vas fogu derekasan mikődött elpusztításukon, csak a vár négy sarkán áll még négy gömbölyű torony, tető, ajtó nélkül, reves falaival eszkonán meredezve az ég felé. A várudvar közepén, egy, a többinél sokszorta magasabb bástya áll elhagyottan.

A tornyokat benőtte a dudva, az ablakvakas kihullottak és a fülkékben a szent szobrok helyéit vadgerliczek foglalták el. A vizárok elposványosodott, a falakat sás e kaka vette körül.

És e helyet valamikor százezer lakos lakta, országgyűlések tartattak itt, püspökök szeltektek falai között, most pedig . . .

Régi dal, régi dal.

Régi diésőségéről.

Kérdeztem a jó emberektől a vár regéjét,

de biz az már rég feledése ment. Ugyan ki is kívánhatná a szegény sváb és sokacs lakosokból, hogy a magyarok diésőségét emlékeztetikben lartsák.

Végig néztem meg egyszer az omladékon. A lenyugó teli nap vörösen aranyozta be a kúrgó bástyafokot. Ti szegény szethulló falak! Ha nincs regétek, adok én nektek egyet. Nem ki gondoltat, nem kitaláltat: a fal tövében omladékok közt keresve, egy régi pergament lapot lettem, melyből betüztem a következő történetet ki.

Büszke, nemes úr volt a Bácskay gróf és azonfelül gazdag véghetetlenül. Mésének, gulyájának se szeri, se száma, fél Bácska az övé, őt ismeri urának a Duna-Tiszaköz nagyobbik fele. Boldog is lenne ő nagyon, csak egy baja ne volna. Nem tud találni asszonyt széles ez országban, pedig elment háziüzenei mindenóháva már, hol csak eladó nemes léány volt, de nem tudta őt senki megszeretni soha.

Egyszer ugyanis, a törökök elleni harczban egy puskaporos hordó fellobbanván, arca azzal annyira eltört, hogy iszonyat nélkül reá nézni nem lehetett.

Akadtt leány, ki hozzáment volna, de annak még több takarni valója volt, mint neki az arczán, akadt volna asszony is fiatal, de viharos múltú, becsületesség árán asszonyt hozni a házhöz nem lett volna méltó a Bácskay grófnak.

Már pedig, szende szűz, a legszegényebb sorsú sem volt hajlandó pénzért eladni magát. Furesza talán, de oly világot éltek akkor,

Történt pedig, hogy a Bácskay gróf meglátta Kemény Bálint leányát, Ilonát. Karesu volt, mint a rófi nádszál, szépséges, mint a pirkadó hajnal és ártatlan, miként a lilium.

Kemény Bálint szegény volt, véghetetlen szegény, régi nemes család tönkrejutott utolsó sarja.

A Bácskay grófnak megtetszett Ilona, megszerette, s megkérte.

Kemény Bálint ravasz volt, nem merte egyenesen kiköszörzni a hatalmas gróftól és azért így szólott:

— Gróf! te egyedül örömfömet, egyedüli büszkeségem akarod. Neked adom, a gyűlöletemet teljesíted.

— Bármint kérsz is, megadom Ilonáért.

— Jó, nekem adom lényomat, ha birtokodon egy várat emlesek neki, melynek közepéről összes gulyádat, nyajdat áttekintheti. Nem akarom, hogy Ilona viszonyai bármikép is megváltozzanak. Eddig — erős vára volt neki szívem, legyen ezontúl erős vára — várad, eddig ha megállott udvarom közepén, széttekinthetett egész birtokán, — ezután se legyen ebben hiánya.

A Bácskay gróf hazament, robban hajtatta összes jobbágyát és egy év alatt készen állott a vár a pusztá, sik róma közepén, büszkébben, mint bármelyik helyi ormán.

És szép Ilona napról-napra nézte, mint épül fel az ő nagy koporsója és napról-napra sápadtabb és halványabb lón és mire a középső tornyot befejezték, befejezte ő is ifjú életét és mire beszentelték a várat, beszentelték az ő holt tetejét is.

semmit sem tud. Sejtette az Istenség egy-ségét s ezért mint Istentelen, halálra ítélték. Plató, a görög világ egyik lángelméje, Istennek nevezte az eget, földet, csillagokat. Metaphoráiban egész halmazt ellentmondó állításai vannak. Aristoteles azt állítja, hogy a világ öröktől fogva van, hogy kezdete nem volt és vége nem lesz, hogy létezni egy kezdetleges erő, mely Isten. Folytathatnánk a hasonlatokat Zénó a stoikusok alapítója, Arion, Aristippos, Epikur, Clitomachus, Cicero philosopháisaival, de elég ebből ennyi, hogy bebizonyítsam azt, mennyire a ronlas lejtőjére lépett az a nép, mely Istenet és vallást nem hisz.

Egyes népbolondítók, az úgynevezett honföldi szocialista agitátorok a buta népnél tért hódítanak a tévtanok terjesztésével, de a józannab, tanultabb nép elfordul az állapótól és undorral taszítja el magától.

Téves az a hit, hogy a felvilágosodottság és tudás szellemével terjed a szocializmus. Az a nép, mely újságot és könyvet olvas, hamarabb lenne szocialistává, mint a tudatlan? Ez alapjában téves hit. A sülétség és butaság ködébe könnyebben betéved a mételeyhintők tana, mint a felvilágosodott és tanult emberek szellemvilágába.

Hazánk felett megjelent a rémes kéz, felírta, hogy „Mene tekél . . . Ne adj a Isten, hogy e vészjósló szavak beteljesedjenek, mert ez hazánk összetörését, szétmálását, pusztulását jelentené. Ne legyen hazánk Babylonia, melyet feldaraboltak az ellen seregei.

Legyen most a vész közledeztével mindenki talpon, térjen észére, míg nem késő, legyen mindenki magyar, szeresse e hazát, melynek minden róge vérel öntözött, izzé el agyából azokat a gondolatokat, melyeket a szocialista mond: „egy mindenért, minden egyért.” Higyjen Istenben, ne káromolja vallását, tértesse észre megtévelyedett szeméjét, legyen azon, hogy e sokat szenvedett haza ezerévi viszontagságos idő után ne kerüljön a „Mene tekél” sorsára, alapsítsuk meg a késő utódoknak az új ezredév béke-templomát, hol a testveri és felebaráti szeretet szent melege élteti a szivekben a reményt, mely minden embernek az élete, mindene.

Magyar, szeresd a hazát és Isten!

Mártonffy Imre.

Zenezőval, nagy pompával jött a Bácsyak gróf Ilonáért.

— Kemény Bálint, leányodért jöttem.

— És Kemény Bálint kinyitotta a szoba ajtaját, hol fehér ravatlon, esendes, mosolygó arccal feküdt Ilona.

A bajai kaszinó művészestélye.

1898. márczius 26.

Bizonyos örömmel vegyes várakozással tekinttem a kaszinó múlt hó 26-án tartott hangversenyre és el mondatom, az eredmény minden tekintetben felülmulta várakozásomat. A közönség színe-jáva — igazi koncertpublikum — töltötte meg a termet, ezelt mintegy tanejelét adva, hogy méltányolja a kaszinó buzgó vigalmibizottságának törekvésit roskadozó zenei életünk újulni való felvirágoztatása érdekében. Valóban méltánylandó ez a törekvés és annál nagyobb elismeréssel és köszönettel kell adoznunk *Melles Károly* úrnak, az intézmény lelkek és kezdeményezőjének, azon reményünk kifejezése mellett, hogy kiváló zenei tudását és buzgóságát ezentúl is teljes mértékben érvényesíteni fogja annak a zenei életnek érdekében, melynek jobb időkben is számottevő alakja volt.

Igen szerencsés gondolat volt *Mosshammer Román*nak, az opera nagy tehetségsű hárfaművészenek meghívása. A pedális hárfá manap még nálunk a legtrikább hangszerek közé tartozik, a mi mindenesetre hozzájárult az estély érdekességének emeléséhez.

A műsört *Mosshammer*, az a rokonszenvedő fiatal művész nyitja meg *Holy A. Ábránd*-jával.

Mese az alvó városról.

(Szt.) Mesét akarok Önöknek mondani, uraim, egy régi mesét, melyet már mindenki ismer és amely senkinek nem új. Mesét az alvó városról és annak alvó polgáiról. A város, az mindig alszik, a polgárok néha ébren vannak, de akkor is oly álmosak, oly közönyösek, hogy talán jobb volna, ha fel sem ébrednének. A mormota negyven napig alszik, a medve egy telen át és ha ez is kevés, megmordítja pár hetet, de a mesebeli város, az folyton alszik. A medve, ha nagyon fájt a szél, megfordul, hátával fedi be a barlang száját, így csak egy helyen fázik és tovább alszik. A mesebeli várost is bántja a hideg, neki is vannak bajai, de ő még megmozdulni is rest. A mesebeli városnak van egy szép főtere, könnyös-körül építve szép házakkal, de a kövezet olyan, hogy keresztet vessen, aki át akar rajta jutni, mert nem tudhatja, hogy épkezlán előre- a tulsó partot? És a mesebeli közgyűlése elhatározta, hogy nem aszfaltoztat és ez föltétlenül helyes is, mivel penze is csak a meseben van, de ha nem is aszfaltoztat, úgy legalább javíthatni kellene, mivel előzők esetében ép úgy jár a kövezettel, mint a városi székházzal, ahol annyira elhanyagolták a renoválást, hogy most oly sokba kerül, hogy azon a penzen akár újra is építhetnének.

A mesebeli városnak van továbbá egy kisebb tere is, ahol a fuvarosok kocsijai állanak. Ez epen alkalmas helyen van; a hajóról jövő utas mindjárt láthatja mi nálunk a rend és tisztaság.

És mint minden mesebeli városnak, úgy a mi mesebeli városunknak is van egy csodája. És ez a csoda nem más, mint egy negyed palota. Önök csodálkoznak mosolyognak? Önök nem látják meg $\frac{1}{4}$ palotát? Hisz akkor Önök nagyon tapasztalatlanok! Kérem, tessék csak történetünk színlhelyére farnadni, ott mindent meg fogunk találni. Látni fogunk valamit, amire, ha kérdezik, hogy micsoda, a benszüllöttek büszkén fogják mondani, hogy ez a városháza, $\frac{1}{4}$ része kész, rajta is áll 1897. A másik $\frac{3}{4}$ része szintén kész — lesz. Ne kérdezzék, hogy mikor, mert én becsületiszavamat adom Önöknek, hogy kész lesz. Lám, az első negyedrészrel is kész letünk. Kezdtük 1896-ban, bevezettük 1897-ben, a második negyedet ez évben kezdjük, esküszöm Önöknek, hogy 1899-re kész lesz és ez így megy tovább. Ne tessék aggodni, hogy nem lesz kész, készen leszünk mi még mielőtt monokánk megszűlnének, még mielőtt a jövő század a feledés tengerébe fut. Csak arra kerem Önöket, hogy ne tessék a mellékutczákba menni, mert ott epen most vetetlenül egy halom gerenda, pár ezer tegla, és valami husz törmelékkrakás fekszik és mivel Önök esetleg családapák is lehetnek, ne koezkaztassak kölymelmien eltűntek. Ha kivan-

csiak a mellékutczakra, tessék előjnni később, mikor látni már nagykoruk lesznek, akkora talán megindul arra is a közlekedés.

De ne tessék komolyan venni e sorokat, mert hiszen csak mesét mondtam el, mesebeli városról, mesebeli polgárokról és mesebeli városházáról.

Színészet.

Szombaton márczius hó 26-án. „A sühányz”

A mai előadás után igazán méltán csodálkozunk, hogy daczára annak, hogy ily jó örökök vannak, mégis alig párszor láttunk ez évadban operetteket. Pedig Hevesi Janka ki ma mint Józsi ért el frenetikus hatást méltán megérdemelve, hogy többször feleltessék. A többi szereplők közül kivált még Reiczky (Élíz) söt Nogrady (Emil) is.

Vasárnap márczius hó 27-én. „Az ember tragédiája” Meglepetően jó előadás. Balogh mint Ádám és Daróczy mint Éva kitűnően oldották meg mondhatni túlnehéz feladatukat és az egész estén keresztül lebilincseltek a közönség figyelmét. Legkiválóbb volt a 9-ik kép, melyben Balogh mint Danton és Daróczy mint jóru valóságos lázító hatást gyakoroltak a közönségre, úgy hogy a marszállást háromszor kellett ismételnük. Palágyi mint Lucifer csillogtatta fényes tehetségét, remek maszkiával és intrikus játékaival szinte megdöbbenően felelmesen hatott.

Hálfán, 26-án. „A két tuskó” ez évadban másodsor adatott szerepváltással, de amely nem vált javára az előadásnak mivel Gööz Aranka sokkal jobban adta az első előadásban Fanfant, mint ma Clodinet, Ferencziné (Fanfan) előgve igyenes játszott, habár mozdulatai kissé szögletesek is voltak. Ez évadban ez volt első nagyobb szerepe és nem jól teszik, hogy nem osztanak ki neki nagyobb szerepeket mivel tehetségét igen könnyen lehetne fejleszteni és előgve ügyes színésznu válhatna belőle, ha nem szortának erővel a karba vissza, a többi szereplők a régiük voltak.

Ködeln 29-én. „A trojzsnai korongzó” adatott Ferenczi jutalomjátékaul. A darabról kevés irni valónk van, az nem érdemli meg se hogy végigvesszük, se hogy foglalkozzunk vele, egyedül Ferenczi (Cabriolo) és Hevesi (Raphael) érdeme hogy a közönség mégis jól fogadta. Különösen Hevesi tetszett, ki remekül iskolázott hangjával és ki-mondhatatlannal bájos játékaival többször tapsra ragadta a közönséget. Igazán sajnós hogy oly ritkán volt alkalmunk ez évadban Hevesit fellépn látni.

Szerdán márczius hó 30-án a Trilby parodiája a *Trilbyk (Agyszűzek)* ezimű énekes bohózat került színre meglehetősen telt ház előt. A közönség ki nem fogott a kacagásból, melyhez Ferenczi (Stern Romeo) szolgáltatta az oroszlámrészt, a ki minden

el oly páratlanul bájosan, hogy valóban ügyes előadás közben a monolog minden súlyosságát elfeledtük. Különösen a vege volt rendkívül kedves, mikor a bakfiskos gárdájának az a temperamentum tagja megkészik társai nevében, hogy helyzetük javítására mindent elkövetnek.

Trio következett. *Fülker Gusztáv* a főgymnasium sokadokul zenei képzettségéről méltán ismert igazgatója, gondonkán kísérte *Mosshammer* hárfájáték és Matauschek hegedűjét. Hegedű, hárfá, gondonka egyaránt művészi kezekben, egyformán közreműködtek abban, hogy egy megragadóan bájos kompozíció: *Braga: Angyalok dalát* a művészileg tökéletes előadás magaslátára emeljek.

Parish Alton: Tünelök táncza volt a program utolsó pontja. Színlte látnak a tánczó tündérekét, a mint a bájos zene hangjaira inceskedve kelnek tánczra s a hárfá kisirete mellett kecsesen lejtik a *tünelök tánczát*. *Mosshammer* talán ebben a számban ragyogtatta legfényesebben hatalmas művészetét. Utánozhatatlan hangokat csalt ki a hárfából, pianissimo, flegolet hangok, glissandók a legvilágosabb és legkaprázatosabb művészzelletűt üzték egymást. A közönség telkesen ünnepelte a fiatal művészt, ki a zúgó tapsra egy operaszertelt, majd egy kedves bolgár tánczot játszott ráadásul.

A díszes hangverseny után olyan fuzletlen táncz következett, mely a mi kaszinói mulatságainkat jellemezni szokta s oly páratlanul kedvesekké teszi.

Zenekritikus.

A Harphe Édianno fülbemászó dallama, melyet az *ábránd szerzője* oly zsenialitással dolgozott fel valóságos elhívóval és zeneerő közönséget. A kíséret művészi diskreciója páratlan harmoniában a kedves melodia gyengédségével, eragadó élvezetet nyújtottak, meggyőzve valamennyiünket arról, hogy *Mosshammer* méltán tarthat számat a *színművésze* névre. A közönség lelkes tapsviharban tört ki, a kaszinó impozáns bahérkoszorival kedveskedett a művészeknek.

Szabó X. Ferencz hangulatallal teljes mūdala: *Régen volt már . . .* a következő szám, hárfá és harmonium kísérettel *Melles Károly* ur a tőle megszokott precizitással énekelte a meghatóan szép dalt az a erőteljesen meleg és a kíséret felett győzelmesen kiemelkedő huszasával, *Mosshammer* befejezett művészetével kísérte hárfáján a gyönyörű eneket, míg *Drescher Béla* úr harmonium kísérettel látta el.

A program főnyitánya *Spohr: Koncert-Sonátája* volt, melyet *Matauschek Antal* ur hegedűn és *Mosshammer Román* úr hárfán adtak elő. Csak igazi művészek interpretálhatták így *Spohre* remekművet. Az első tétel *eseregyszerű kónójában* a befejezés impozáns *allegro-jában* oly magasztos művészet nyilvánult mindkét előadó művész részéről, mely közönségünket végtelen gyönyörűséggel töltötte el. A mi szerellett *maestronk* zenei tudásának teljes nagyságát, ragyogó technikáját, kedvesen behelgő előadását minden porokizájában érvényesítette az előadott darabban. Szánni nem akaró tapsvihár jutalmazta a művészi játékot.

A következő pont *Jaccson: A bakfisk* ez, monológia, melyet *Schwarz Irén* k. a, esicsérgett

teljes daczára kiválóan ügyes komikus és szellemes rőtgnöz. Viharos tetséget aratott „a nagy egyveleg 140 színdarabból” való előadásával, a melynek java része — mint értesülünk — az ő szerzeménye. — Az agszűzök közül igazán eredeti alkalmat mutatott be Szelenyi Emilia (Ripityi Adelaide.) Bájos megjelenésű volt a három Lorissón, Hevesi Janka, Kunhegyiné Bella és Reviczky Etel, kik hő tapstort arattak temperamentumos játékuikért és esimes enékekért. A többi szereplők is részben jól mulattak, részben mulattáltak.

Szűrtörök márczius hó 31-én. „A közignóvári Balogh Árpád jutalomjátékai és színi munkájának 25 éves jubileuma megünneplésül adott. természetesen csak névleg, mint az már színi körökben szokás, hogy egy-egy kedveltebb színésznek több jutalomjátékot adnak, de amelynek tiszta jövedelméből az illető vajmi keveset kap és a jutalomjátékokat csak azért írja ki az életmes director, hogy a közönséget a kedvelt művészt ünneplésére a színházba vonzza. Ez sikerült a mai esten is. Az előadás általánosságban jó volt, úgy Balogh (Zsupán), mint Hevesi (Zcipra) és Reviczky (Suffi) elég ügyesen adták szerepüket, a többiekkel is meglehetően elégedve, holott az összesség nem igen emelkedett felül az átlagososságok nyúján. Határozottan megnyeltes kezd azonban már lenni az örökös görögütz, melyet más színpadokon eskákis tableauauk alkalmaznak, a miénken azonban minden alkalomkor, Kunhegyinél görögütz világítja meg a sötét barlangban talált kincset, görögütz jelzi a katonák megerkezését, görögütz mellett kezdik az előadást, görögütz mellett esküdnek örök hűséget és görögütz mellett fejezik be a darabot. Görögütz itt, görögütz ott, görögütz minden lepton nyomon, úgy, hogy ha a közönség hazakerül a színházhoz okvetlen görögütz-zel álmodik.

Pénteken, április hó 1-én. „A nőszobá.” A legjobb modern francia vígjátékok egyike, Ferenczi (Moulineaux) elemében volt és oly remekül játszott, hogy majdnem minden jelenést megéppesített. Jók voltak meg Göcz Aranka (Susanne) Bessenyei (Anbin) Lipthay (Casinet) és Palfy (Etienne).

Helybeli és vidéki hírek.

Casino multság. F. hó 11-én husvét hétfőjén a bajai Casino saját helyiségeiben családi estély rendez.

A budai szer püspök beiktatása. Bogdanovics Lucian, az újbudai szer püspök má 27-én délután egy órakor érkezett meg a zimonyi gyorsvonattal Karlozáról. A keleti pályaudvaron a budapesti szerbe költözött szaztáru küldöttség fogadta. A küldöttség sorában ott voltak: Joannovits István országgyűlési képviselő, a pesti szer macedoniana hitközség elnöke, dr. Magyarovics Mladen a hitközség alelnöke, Petrovits Miklós a budai szer hitközség elnöke, Ostrovics Miklós hitközségi alelnök, Kosztics Simon görög-keleti esperes, Rajics Dóme a budai szer hitközség lelkesze, Zubkovics Arzen közigazgatási bíró, Vasziljevics Vázar kuriai bíró, Szokolovics János miniszteri titkár, a hitközség tanácsagja, a Thokolyánum husz növendéke, A Szloga Dal-Egyesület stb. Egy órakor robogott meg a vonat a pályaudvarba. Mikor a dalias megjelenésű püspök líszárogási és líla övön reverendájában, fején az aranycívről bohócs bárony fívaggal kilepett az egyik első osztályú kocsiból, többszörös zsvio! — kiáltással üdvözölte a küldöttséget. Ezután Joannovits képviselő lépett elő, s a hitközség és a Thokolyánum üdvözölte az érkező püspököt, kihez Petrovits budai hitközségi elnök is üdvözöl beszédet intézett. A püspök válasza és aldas után a küldöttség kocsikra ült és Szent-Endrre hajtottat a hosszú kocsisor. Az ünnepek beiktatás út délután 4 órakor vette kezdetét. Kalázon, Pomázon és Csobánkán az átutazó püspököt küldöttségek üdvözölték s ezek is az impozáns menethez csatlakoztak.

Szent-Endrén, a püspöki székhelyen, bandériumot, öt diadalkapu és a nemzeti lobogókkal feldíszített város tölzong közönsége fogadta lelkes éljenzssel a rendkívül népszerű püspököt. A város határán Dumtsa Jenő polgármester a város nevében, Kriesarvics Miklós pedig a görög-keleti szer hitközség nevében üdvözölte az érkező főpástort. Erre kezdetét vette harangzúgás a mozdárudrogas középet az ünneplés bevomlás a rezidencia melletti székesegyházba, hol az új főpap az egybeírt papság egyházi díszben fogadta. A püspök ezután baloldalon állt bevomult a templomba, ahol a szokásos fényes szertartás után megtörtént első főpásztori beszédét, amelyet hazafias, emelkedett hang tett a püspöki székhöz méltóvá. Istentisztelet után az új püspök a küldöttségeket fogadta. Tisztelegtek nála a görög-keleti, a romai katolikus papság, a katonaság, az egyházmegyei hatóság küldöttségei, a királyi járásbírósg az adóhivatal, a fészolgábiról hivatal Szent-Endre város közönsége, a görög-keleti hitközségek, a tanítói kar, a romai katolikus, evan-

gelikus református, izraelita hitközségek, a tüzöltségek és különféle testületek és egyletek. Az ünnepegen részt vettek az említtettek közül: Lappa Péter országgyűlési képviselő, Joannovics Pál, Szokolovics József miniszterelnökségi titkárak, Mándics ezredes, Magyarovics Mladen tiszti főorvoshelyettes és számos előkelő fővárosi és szentendrei polgar. Az új püspök nagy szegedelt holnap mondja első nagymiséjét a szentendrei székesegyházi templomban. Az új püspök kétszáz forintot adományozott a szent-endrői szegényeknek.

Ertesítés. Az iparostanoneczok kezi munkái április 6-12-ig lesznek a belvárosi iskolaépület IV. osztálytermeiben közszemlára kitéve. Baján, 1898. márczius 31-én. Az igazgatóság.

A bajai kereskedő ifjak egylete nem, mint mult számbanunk közöltük, f. hó 26-án, hanem f. hó 16-án tartja meg táncvizalmát a „Nemzeti Szalodá”-ban.

A bajai kerületi betegsegelyző pénztár má d. u. 3 órakor tartja évi rendes közgyűlést, minthogy mult vasárnap a tagok az alapszabályokban előírt számmal nem jelentek meg és a közgyűlés ennek folytán megtartható nem volt.

Halálozás. Dr. Bruck Samu helybeli ügyvéd sulyos vesztésérte. Atyja má. hó 30-án Bács-Almáson elhalt. Csütörtökön helyezték nagy részét mellett ugyanott örök nyugalomra.

Nekrológ. Oláh László nyug. katynári jogyzó má. hó 30-án reggel 6 órakor életemek 70-ik évében elhunyt. Másnap helyezték a Rókus sírkerében örök nyugalomra.

Hirtelen halál. Horozog László, é. hó 2-án váratlanul elhunyt. Horozog adig mult két hete, hogy nemzett eltemette, s azóta bizonyos életuntsg vett rajta erőt. Csütörtökön meg üzeletlen dolgozott, este eleget azonban hirtelen rosszul lett, úgy, hogy haza kellett vitetni. Másnap már meghalt.

Bács-Bodrogh megyéje. é. hó 29-én, kedden délelőt 9 órakor tartotta rendes közgyűlést.

Kinevezés. Dr. Vojnich István megyei főispán Payrer Nándor vezgelt joghallgatót a palánki szolgabírószóhoz közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

Kérveny. Posti Ihsz Jajos Szabadka szingazgatja a szingyári bizottsághoz kérvényt nyújtott meg, melyben arra kéri a színi bizottságot, miszerint a színi évad letelte után ápr. 10-16 18-ig még előadásokat tarthasson. Kiténik ebből mennyire jobb helyzete van a szabadkai színházsalatnak, mint a miénkenek, mert bizony Kunhegyi nem igen maradna továbbra is Baján, mint a mennyi ideig kötelelessége.

Bácska” megyei lap helyettes szerkesztője a mult számban kezdve Szalay Frigyes, aki eddig mint fómunkatárs működött.

Óltás, szőlőmetszés. A gyümölcsfák oltásának és a szőlő metszésének gyakorlására a gyümölcsészeti egyesület f. hó 4., 5. és 6-án, kedden, szerdán, mindig d. e. 8—11 óráig díjtalan oktatást ad az érdeklődőknek, a kik a jelzett időben az egyesületi telepeken (városkert) fűvegázában jelentkezzenek.

Valasztmányi gyűlés. A gyüm. egyt. f. hó 3-án, má d. u. 3 órakor választmányi gyűlést tart, a melynek fontos tárgyai lesznek. Az elnökség ez úton is felkéri a választmányi tagjait hogy a gyűlésen (állami tanfőközség intézet) megjelenni szíveskedjenek.

A dohányarusok vasárnapi munkaszünete. Az évek óta óhajtott munkaszünetet a dohányarusítókának azért nem adtak meg eddig, mert a penzügyminiszterium azt hitte, hogy ez által a forgalom csökkenne leg. Ausztriában azonban fényesen bebizonyított, hogy amióta ott a munkaszünetet behozták, tehát körülbelül egy éve, a forgalom 1 1/2 millió frrtal növekedett. Ebből kifolyólag a dohányarusítók dohányarusok között mozgalom indult meg, hogy a penzügyminiszterrel ez iránt kérvényt nyújtsanak be. E czéloból a dohányarusok gyűlést fogtak tartani, a melyen minden trafik részét veszt, aki erre a „Dohányarusok Közlönye” szerkesztőségének jelentekzik.

A megért szocialisták. Duna-Földváról írják lapunknak: Duna-Földváron a kedélyek teljesen lecsendesültek, a mit igazol azon körülmény is, hogy folyó hó 20-án mintegy 500 ismert szocialista erzelmi munkás megjelent Duna-Földvár közöset előjáróságára előtt és elenk sajnálkozásait fejezte ki a folyó hó 13-iki rész események felett. Kijelentették, hogy lelketlen igazolt által lettek félrevezetve, a kik anyagi és erkölcsi kizsákmányolásra törekedtek. Beismerték tévedésüket és igyelet lettek, hogy ezután bekes, hasznos munkáikat kívánnak lenni a hazának és senmiféle szocialisták irányú törekvések támogatni nem fognak, mert azak teljesen szakítottak. Felkérték a közöset előjáróság, hogy ezen elhatározásukat juttassa el az erre illetékes helyre és tegye közhírré, hogy a duna-földvári munkásokon ejtett esorbát azal is akarják helyrehozni, hogy a munkaadókkal szerződésre lépnek és annak becsületes, pontos bevaltására törekedni fognak. Igen melegen emlekedtek meg Rasovszky Julián jársai szolgabíróról, a kik igaz atyai jóindulatot tamisitolt irántuk ezen beteges állapotukban; és nagyon sajnálják, hogy nem hallgatták meg joakaratu tanácsát, melyet ha követelt volna, a duna-földvári munkás zavargások minden várdolat nélkül más megol-

dást nyerneek. Vegül köszönetüket fejezték ki Német József kiliti községi bírónak, a kirol eleinte abban a töves hiedelemben éltek, hogy ekkor üldözi és nekik elősegük, de most már belátják, hogy joakarattal viseltetett irántuk és őszintén kívánta javukat.

A Dunaföldvári zendülés epilógusa. A duna-földvári szomoru emlékü zendülés főkörtesei közül újabbban Kovacs András, Lajkó György, Szigeti Simon János, Nemeskő Ferencz, Szilágyi András, Murai István, Kurja Sándor Ferencz, Fehérvári István fiatal, Katona József legifibab és Horváth János duna-földvári lakosokat tartoztatta le és kiserte be a központi fogházba a kivevénylet esendőség. A vizsgalóiro kihallgatás után valamennyit vizsgálati fészagsba helyezte.

Ket gózmalom Csávolyon. Csávolyon Schön Ábrahám és társa a napokban egy helyet szemeltek ki, hogy gózmalmot építhessenek. Tománovics György bikityi jogyzó, kik városunk kereskedői jól ismernek és kinek Bikityen már több éve az őz-galmal van, észrevéven, hogy ezáltal a szomszéd községben konkurrálni óhajtanak, közvetlen mellette, ismét egy gózmalmot épített, így lesz Csávoly községben ket gózmalom. A közel fekvő községek nagyon örvendenek a gózmalmok felepitésének, számítván arra, hogy a váum kisebb lesz.

Az „Ujvideki Kerekpar Egyesület” a városi kerthen a modern igényeknek teljesen megfelelő tanuló-és gyakorló beziklipályát építtetett, mely egyuttal versenyes rendezésre is teljesen alkalmas. A mint értesülünk, a pálya ünneplés megnyitása versenyes rendezésével husvét hétfőn délután fog vége menni.

Tüzetesek statisztikája. Az ország területén, Fiume várossal és kerületével együtt az egész országban 1897-ben a tüvezés által sújtott községek száma 9102, az összes tüzetesek száma pedig 11.184 volt, melyek összesen 12 millió 554.260 frrt kárt okoztak. A tüvezés alkalmával halálos sérülést szenvedett 84, nem halálos sérülést pedig 184 ember.

Száz korona a hernyőfészkekre. A mezőrendésről szóló 1894. XII. t. cz. 50. §-ra csendeli, hogy a hernyőfészkek a gyümölcsfákon márczius végéig leszedendők, elégetés által megsemmisítendők és a kik ezen törvényes rendelkezésnek eleget nem tesz, az 100 koronáj büntethető. Mi is kötelességünknek ismerjük a közönséget figyelmeztetni, mert akik a hernyó fészkeket le nem szedik, megbízgatóságunk tetteinek ki, ezenfelül gyümölcsök is pusztulásnak vannak kitéve.

A vizgatalanság áldozata. Schmelez Fülöp kulai kereskedő Budapestet jart, neje pedig az úzletben volt elfoglala; ez alatt egyetlen kis fiacskájuk a cseleddel egyedül maradt otthon és magára döntötte a szobában levő kis plehkiyahát, melyen épen egy fazék víz is frott. A fazék egésze tartalma a kis gyermekre áplott és annyira összegette, hogy a legmondosabb duma daczára, kinos szenvedés után meghalt.

Veres verekedés. Berner András és Pörköldi József dunaszerkesztő lakosok reg haragosai Barikó József ugyanottani földművelősek. Minthogy mástón hosszújudat ki nem tölthették, egy este meglöttek Barikóit és egy éles fejszevel úgy vágák fejbe, hogy a szerencsétlen ember eszméletlenül rogyott össze. Több hetig őrizte az ágyát. Az ottani esendőség az esetet a mohácsi járásbírósgnál feljelentette.

Lopás Apátinban. F. hó 16-án Horváth nevezeti oroshazi illetőségű egyén, Oláh János apatinai járásbírósig végrehajthoz kocsinak szegődött és a vendéglőbe ment szorakozni. Oláh a feljelentést ellene megettete, mire a rendőrség a szolgabírószóhoz kísérté Horváthot. Itt megparancsolták neki, hogy térjen vissza gadjaházhöz. E parancs teljesítése helyett azonban egész napon sétált, este pedig ismét a koreszába ment. Pár órai tartózkodás után, a pénzecskének kabátját, az egyik kocsinak orját, a másiknak pénzét stb. vette magához és avval Zomborba szökött. — Zomborban utolérte a nemzis t. i. letartóztatták és az apatinikri járásbírósgnak átadták. Meleg idő is leven hűsre tettek.

Visszavont lapbiztosítók. Molnár János apátinában, a „Subotice Novine” magyarfaló lapért letett 5000 forintnyi biztosítékot, — mint minket értesítenek — vissza vonta. A magyar faló lapra ez halálos döfés. Valószínűleg meg is szűnik.

Marget Iván szerelmi bánatból Juris Antalné szül. Szabó Maria szabadkai lakosné. A szerencsés azonban nem idezte elő a halált, hanem csak a nagy kínokat, a melyek közöpett m. vasárnap a kórházba szállították s ott most nagy betegen fekszik.

Szerencsétlenség. Szantogh István, hács-monorsteregyi jómódú parasztagrda f. hó 25. hajóvontatás közben olyan sulyos sérüléseket szenvedett, hogy pár órai kínolódás után seibebe belehalt.

Lóvés az ablakon keresztül. Ludason, Szabadka mellett tegnapelőtt éjjel eddig ismeretlen tettesek. Szabó György volt harangozó lakásának ablakán több ízben belöttek, de eredménytelenül, mert a golyók mindannyiszor femakadtak a belülről becsuolt ablak deszkákba (szápletta). Ez már másod ízben történik Ludason a harangozóval, a ki nép gyűlö. A tetteseket a rendőrség erélyesen nyomozza.

Agynólt levény. Bács-Szent-Tamásra a város közelében levő Bára partján esőtőlőkön egy hullára találtak, a melyben csakhamar rüsmérték Turza Illes ottani lakos, 18 éves legényre. Turza állott mellette a víz partján, s miután sem nála, sem közelében lötygyvert nem találtak, az a gyami, hogy gyökösök adatai lán a levény, mióta is a csendőrség a nyomozást azonnal megindította és az esetről a járásbírósnak jelentést tett. Turza állott, mint eszélós subarozót az egész Szent-Tamás ismerte és az a megfoghatatlan, hogy kinek lehetett utjában vagy érdekében az a szegény szellemiely nyomorok legényt megölni. A hullát szombaton hozták.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara, vasárnap délelőtt tartotta alakuló közgyűlését. Előlk lett újból Lütke József preszgyáros; alelnökök: Ullmann M. Károly háztulajdonos és Rátkovits Ferencz ipáros.

A Pallas Nagy Lexikonának szerkesztőse azzal a kérelemmel fordult az olvasókhoz, hogy a lexikon készülésén levő pótkötete számára az immár kész I—XVI. kötetben netán észrevett hiányok jegyzékét hozzá (V. ker., Honvéd-utca 4. sz.) beküldjék sziveskedjenek. A lexikon szerkesztőse nagyra kéri az ilyen észrevételek beküldését. Hogy neveztek meg azokat, mert csak ez esetben adhatja meg nekik vagy kérheti tőlük, magán levélben, a sok esetben szükséges felvilágosítást.

Öngyilkosjelölt. Csantavéren március hó 29-én Barjaktárovits Pál borbély, szobájában a mesteregerendára felkötötte magát, azonban még idejében észrevették és levágták a kötéltől. A megjelent orvos csak nagy nehezen bírta életre hozni.

CSARNOK.

Daróczy Ilka húcsúja.

Őrök vágya az emberi szívnek, hogy a kinek csak magának látott, valaha pongyolában is meglát-hassa. Ez az interviuok létjogosultságának alapja, népszerűségük magyarázata. Kényes helyzet van aztán az interviuolónak, hogyha a meginterviewolandó nem akar vagy nem tud más lenni, mint a mi hivatalosan.

Emésztő vágy égett bennem gyermekkoromban és tudom, Önökben is, hogy Thália papjait pongyolában és szinről-szinre láthassam. És mikor később ebben a „boldogságban” reszesültem, menten megszünt az boldogság lenni. Egy találatom, hogy madame Thália papjai és papnői többnyire bitorilaják ezt a nevet. Annál kellemesebben esett, midőn hébe-hóba olyan pappal vagy papnővel ismerkedtem meg, a kinek a színház igazán tempoma volt. Ilyen *Daróczy Ilka* is. Neki a szinpad világot jelentő deszkák. És nemcsak a nagy világot jelentik nála azok a deszkák, hanem a maga szívilágát is. Mert ő nem ilt hivatalos arcot, mikor kilep a közönség elé; hellelőt magát a meg-előző hetek alatt a szerepébe, egyidőre Daróczy Ilka asszimilálódott a Rózi cigánylányval, Mathildeval, Évával, Mariámmal, Fedorával. Neki a színeszét nem kenyérkereset, hanem szenvedélyes, rajongó művészelknek követelménye. A művészte imádatára nem kisebb léle? tanította meg, mint Sz. Prielle Kornélia, a ki a kis Daróczy Ilkának gyámola, pártfogója volt közös szülőhelyükön, Máramaros-Szigeten.

Mikor aztán megismertem Daróczy színészi talentuma, akkor E. Kovács Gyula, az ország elisrángó Shakespeare színésze vette gondjait alá a kolozsvári nemzeti színházban a honnan a szegedi színházhoz szerződött. Nem is igen volt meg ilyen kisebb társulatnál, most is kitalást vannak a budapesti Magyar Színházhoz való szerződésre.

És Daróczy Ilka nemcsak messze híres toll-lettejei, hanem inkább művészi erejével, magas műveltségével szolgált rá a Magyar Színház tagságra. Végre is az, hogy bejárta Francia-, Olaszországot, hogy Sarah Bernard, Duse Eleonora és más nagy színésznők játékaik tanulmányozta, nem maradhatott nyom nélkül műveltségében, művészetében; a melyet szombaton este a maga teljességében élveztünk.

És Daróczynek melto partnere volt *Palágyi Lajos*. Daróczy leginkább Palágyival szeret jászani. Ez a 22 éves fiatal ember egy megállapodott művészet tudatosságával alakítja a maga szerepeit. Gondoljunk csak a Svengali alakítására! És a közönség elismerése nem is maradt el.

Ha tudta volna Palágyi, hogy ilyen szép sikerek várnak rá, bizonyára nem ment volna ki ezéltől 6 évvel gyerek letére a turfira, hogy a totalitatorizom elveszítse a szini tanfolyam első évi tandíját. Mikor már megtörtént az eset, Palágyi elmondta Váradi Antalnak, a színiakademia direktorának és hozzátette, hogy otthon ezt el nem mondhatja.

— Mit csináljak direktor úr, kérem?

— Tandíjmentes lesz, fiám.

S ha Váradi Antal nem kegyelmez, akkor Palágyi ma hidakat épít — mert memőknek számtak — és sosenm játsza el nekünk az Ipanof Lorisz szerepét.

Az Ipanof szerepében adta ki tizet utóljára Palágyi, a Fedorában Daróczy. E két szerepben vettek fölünk búcsút. Ma este aztán vegkep búcsúzik az egész társaság. Sok jobban, rosszabban volt fölük reszünk; Daróczy reszéről csak jönn. De azért melegen monduk a mindnyájoknak Isten hoz-zádat!

— r — a.

Közgazdaság.

A szőlőmetszésről. Nem azt akarom elmondani, hogy rövid messük szőlőinket, mert ez nem egy rövid közlemény keretébe való dolog, hanem csak azon fő elveket akarom elsorolni, a melyeknek a metszésnél betartása a termés biztosítja, a tőket kíméli, a talaj termőerejét helyesen használja ki.

Mivel hosszabbra metszünk, annál nagyobb termésre számíthatunk, de annál nagyobb mertekben használjuk ki egyszerre a tőke termőerejét a talaj termőkeppességét.

A túlhosszú metszés által azt is elérhetjük, hogy a tőke meghozza a fürtököt, de igen sokszor már kifejezestül nem képes vagy akár hányszor fejtellenül is eretlenül jó rá az ősz, és a nagy termések meg kis hasznát nem láthatjuk.

Ha csapós a művelésünk, akkor 2, legfeljebb 3 szemet hagyjunk egy-egy csapón; a szálvesszős művelés alkalmazásával 6—10 szemes vessző tel-

jesen elegendő a tőke termőkeppességének helyes kihasználására. Különböben lényeges dolog a faj és fajta is, mert vannak hosszú fán, és vannak rövid fán nagy termést adó fajták.

Igy p. a chasselas fajták általában nem hálásak a hosszú művelésért, jóllehet egy-két éven át ily művelés alatt is adhatnak bő termést. A görök (hajór) és a mi fehér kecskeszőcsüknk (helyes néven: Török malozsa) a hosszabb művelésért inkább hálásak.

Némely faj a réybű fa (60) egy éves hajtásainak also rügyeiből is ad termést; a legtöbb faj azonban különösen a két éves fa (cseserap) egy éves hajtásának második rügyéből adja legbiztosabban a termést, s aki nem ismeri a fajta tulajdonságait, legjobban is cselekszik, ha egy-két tökével különböző kísérleteket végez, a termést pedig 2 szemes csapok hagyására által biztosítja és arra törekszik, hogy két szemes csapokat a következő években mindig két éves alapon metszhessen.

A szálvesszős, tehát lugos, vagy lugasszerű művelésnél lényeges a vessző állása.

Ha a vessző egyenesen fölfelé áll, akkor a növényi tápanyagok a gyökerekből a tőkén át szabadon emelkedhetnek fölfelé és csak ott fakaszthat ki a rügyeket, ahol megtorlódások által a rügyek vagy helyesebben a rügyekben elrejtett, tehát kicsinyben már ekkor hajtások sejtjei nagy nyomás alatt állanak. Ez pedig a vessző felső rügyeiben történik. Tehát a függőlegesen kikötött vesszők also rügyei nem hajtának ki.

Ha azonban a vesszőt vízszintesen fektetve, végével lefele ivhen hajlítva vagy a karvára körül-csavarva kötjük ki, akkor megakadályozzuk a tápanyagoknak a felső (a vessző végén lévő) rügyekbe való könnyen feljutását és így azok az alsóbb rügyekben levő sejtjeik is nagymennyiségben gyűlven meg, ezeket is fakadásra, hajlásra készítik.

Meg kell még említenem, hogy a metszés alkalmazásával meg kell a tőkét vizsgálunk, hogy mincsemeke rajta harmat gyökerek, vagy is oly gyökerek, a melyek a föld felszínéhez közel a tőke nyakából hajtának és a talaj felső rétegében ágaznak szét.

Az ily gyökerek a szőlőtermést sokszor kockáztatják, mert a csuknem mindig termékeny fel-talajban ágaznak szét, az innen nyert, rendszeren bő tápanyagot szorgosan viszik a szárbá. Ennek következtében a szőlő oldal-és talpgyökerei pangásba jutnak, elcseneveznek. Midőn azután bekövetkezik a meleg, száraz időjárás, akkor a fel-talaj kiszárad, a harmatgyökerek a növényt nem táplálhatják. De a tevékenységükben megbénított talp-és oldalgyökerek sem táplálhatván kellőleg a növényt, így a termés, mint a vesszők kifejlődése és beérése is elmarad, s az ily tőke a következő esztendőben ha ki is hajt, gyenge és termés nélkül marad.

A helyesen metszett és helyesen kikötött szőlővesszők illetve hajtások még nyáron is igényelnek gondozást. Sőt bízást állíthatom, hogy a következő év hajtása, de különösen termése a nyári gondozástól függ.

Erről azonban majd akkor írok, ha alkalmazásának ideje elérkezett.

Nagel Sandor.

518. szám,
v. 1898.

Árverési hirdmény.

Ahnlrt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. l-cz. 102. §-a értelmében ezeml közhírú teszi, hogy a zombori kir. bíróságszék 1897. évi 12874. számú végzése követeztében dr. Lemberger Armin ügyvéd által képviselt Kohn Imre javára Meszner Béla ellen 18 frt s jár. erejéig 1898. évi február hó 4-én fogantatott közigazgatási végrehajtás utján befoglalt és 1500 frtna becsült I. gránizony-ny-áll álló ingóságok nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság 2449. p. 1898. számú végzése folytán 18 frt tőkékötvetés, ennek 1897. évi október hó 1-5-ét napjától járó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 18 frt 80 krban bíróság már megállapított költségei erejéig végrehajtást szenvedő gránizony-ny-ban Csataján Leendri eskizelésére 1898. évi április hó 15-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a vonni számlázások oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. l. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzhitelzet mellett, a legtöbbet igényelnek becsőlen által is el fognak adatni.

Kelt Baján, 1898. április hó 1-5-ik napján.

Horánszky Laszlo,
kir. bírósági végrehajtó.

Első díjjal és dicsőró oklevéllel kitüntetve.

Uj óras és látszerészeti üzlet Baján.
A városzába épületében a takarekpénztárral szemben.

Rákosi Lipót
műóras

Ajánlja dús raktárát arany-, ezüst- és fali órákban, mindenemű láncokban, valamint látszerészeti árukat a legutányosabb árák mellett. Régi órák, láncok és ékszerék a legmagasabb árban becsérlettnek.

Mindenemű javítások írásbeli jótállás mellett eszközöztetnek és legutányosabb árban számíttatnak.

ZELINKA és DEUTSCH

férfi szabók Baján.

Tóth Kálmán-tér. (Milassin-féle ház.)

Készítenek mérték után valódi **brünni** gyapjú kelméből teljes öltönyöket 18 firtól 24 firtig.
Valódi **angol és francia** szövetekből legfinomabb kellékekkel 24 firtól 30 firtig.

Salon, vagy frakk-öltönyök

legfinomabb selyem béléssel 35 firt.
Felsőkabátok legfinomabb anyagból, legújabb facon szerint 18 firtól 26 firtig.
Miódön magunkat a Nagyerdemű közönség szíves jóindulataiba ajánljuk, szíves megrendelésért esedezünk, melyet a legméltányosabb és legpontosabb kiszolgálással fogunk igyekezni kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel
Zelinka és Deutsch
férfiszabók.

Berndorfer Ede

divatáru kereskedése és bicikli raktára BAJÁN.

**A szabadságharcz
április 11. megünneplése alkalmából
mindennemű jelvények és kokárdák
a legjutányosabb árban kaphatók.**

Raktáron tartok nagy választékban és eladok részletfizetésre

Keyser, Dürkop, Seydel-Naumann, Swift

és valódi

Angol kerékpárokat

a legkötőbb minőségben. — Az árak legelőnyösebbek.

Ajánlja továbbá dúsán felszerelt **divat- és toilette-különlegességeit. Illatszerek, keztyűk, kezdett himzéseik, himző pamutok és selymek** legnagyobb gyári raktára.

Ovalkodjunk a hamisításokól és utánzóktól, csak akkor valódi, ha minden dolog címeres védjegyemmel van lezárva.

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkötőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és színtelen készítmény a

Margit-Créme.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt színtel szeptát, májfoltot, pör-senest, pattanást, borákat (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és **him-lőhelyeket**, még koros egyéneknek is **üde, bájos arczsín** kölcsönöz.

Dr. Messergel és Metzger hírneves tanárok az arcon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit Crème. Ha az arcot naponként Margit-Créme-rel masszírozzuk, nemcsak a szagpók, májfoltok és egyéb arczszéttelenségek tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket örögség, gondok, beteg-ség stb. okoztak.

Összer a nap és szél befolyása ellen.

Nappal is használható.

Nagytegyél 1 firt, kicsiny 50 kr.

Margit-hőlgypor 60 kr.

Margit-szappan 35 kr.

Margit-fogpen (Zahn-pasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerátor az ősz hajnak eredeti színt adja vissza. 1 firt.

Hajszőkítő bármely haját aranyszőkére fest. 50 kr. és 1 firt.

Tannochin pomade legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári **Bochus-hajszepedő** déleleg, szép hajszel nevelésére 25 és 35 kr.

Földes Kelemen

Arad, Deák Ferenc-utca II. szám.

Laboratorium:

Lázár Vilmos-utca I. sz.

Bel- és külloni gyógyszerészeti és higienicus különlegességek, kótszerok, toilette-czikkok raktára.

Telefon 111. szám.

Főraktár Budapesten: Török József, Király-utca.

Raktár minden gyógyszerértárban.

Raktár Baján: Hollósy József utóda Hoffenreich Károly és Lippe Ödön.

3 forinton felüli rendelvények bérmentec küldetnek.

Aki szép akar lenni, használjon Margit-Créme-t, de a bevásárlásnál legyen óvatos, kerpyen valódi Földes-Kelemen Margit-Créme-t.

MAROSI LIPÓT

üveg-, porcellán- és köedény-kereskedése
Baján.

(Mészáros-fele ház.)

Porcellán-, köedény- és a legfinomabb majolika-tárgyak, továbbá ebédő-, thea-, kávé- és pálinka-készletek, lakodalmi, névnap- és egyéb alkalmi ajándékok, legfinomabb függő- és álló-lámpák legnagyobb gyári raktára.

Finom tükrök és képek nagy választékban.

Tabláiuegek, továbbá legfinomabb belga-üvegek kicsinybeni és nagyban elárúsítása.

Elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát u. m. tükrök, képek beramázását, valamint a legkisebb javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Áruimat vagyon-számrá szoktam vásárolni, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy fiztelt vevőim legmesszebb terjedő igényeinek is megfelelhettek.

Épületmunkák a legolcsóbb áron eszközöltetnek.

ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém Baja város és környékét, cz. közönségének szíves tudomására juttatni, hogy Baján a városi bérházban egy

női- és férfi ruhakereskedést

megnyitottam. Törekvésem mindig oda fog irányulni, hogy t. cz. vevőim bizalmát pontos, megbízható és olcsó kiszolgálás által a legtöbbször mértékben kiérdemeljem.

Együttal bátorodom megjegyezni, hogy az eladások nálam szabott ár mellett eszközöltetnek, amint ez Bécs és Budapest legelőkelőbb üzleteiben szokásos, miért is minden túlkövetelés ki van zárva.

Mérték szerinti megrendelések pontosan és a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

Áruraktáram megtekintésére a t. cz. közönséget — minden vásárlási kötelezettség nélkül — tisztelettel meghívom.

Kötő tisztelettel

Kaiser Lipót.

Első bécsi női- és férfi ruhakereskedő.

Ismét alkalom nyílik a n. é. közönségnek a tavaszi idényre **meglepő olcsó** árak mellett bevásárolni

Steiner Károly

férfi- és női divatkereskedésében **BAJÁN.** (Mészáros ház sarkán.)

NAGY NAP- ÉS ESERNYŐ KIÁLLITÁS!

a legutolsó divat szerint **selyem ernyők** 1 frt 50 krtól 15 frtig drbja, minden nálam vásárolt ernyőlt egy éven belül ingyen javítok, úgyszintén áthuzások és javítások pontosan és gyorsan s jutányos árban lesznek elkészítve.

Nagy választék férfi fehérnemű, **selyem- és batiszt-**

ingek, nyakkendők, kesztyűk,

a legújabb női ruhadisek, **szallagok**, és **csipkében**, azonkívül ajánlom elismert jó kötőpamutjaimat s kész harisnyáimat.

A n. é. közönség hecses pártfogását s szíves megrendeléseit továbbra is kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Steiner Károly.

NAP- ÉS ESERNYŐ-GYÁR.

NAP- ÉS ESERNYŐ-GYÁR.

Igazán legjobb és legköltségteljes arcz- és kézbor-finomító szer az általam készített

MARGIT-CRÈME

ezzen teljesen **artalmatlan**, vegyíztá, hatásában pedig egyedül meglepő, a szépség emelésére és fenntartására legkifejezettebb szer használata, a mennyiben **minden zsíros anyagtól ment**, igen kellemes, semmiféle foltot ruhában vagy fehérneműben nem hagy vissza, a bekenet területen **gyorsan és teljesen felszívódik**, rövid idő alatt **szüntet mindenemű arczisztálisan**ogot mint: szeplőt, májfoltot, pörsemet, pattanást stb. stb. bőrátka (Mitossor) egy és mindenkorra **eltávolít** s hosszabb használat után **bajos, ide, kifogástalan arczisztint és bürt küleszömb.** Nappal is használható, minthogy a bőr nem mint más zsíros szerektől leszlik.

Kitűnő **övszer napbarnítás és bőrpégedés** ellen.

Mivelhogy rövid idő alatt általánosan felkarolt s a hülygők által megkedvelt szer mindenkinek a legmegtegetben ajánlható. Frissen készítve, postai megrendeléseket pontosan eszközözölve kapható

Ujvidéken: Herzog István „Sas”-hoz czimzett gyógyszerárban.

A híres és valódi **dr. Lehmann arczenőcs, mosdóviz és szappan** nagyban készítője.

Raktár Baján: **Berndorfer Ede** divatruház.

Házvezetőnő, kulcsárné, esetleg egy magányos urnőhöz kínálkozok egy kö-zepkorú özevgy, ki **németül és magyarul felolvashat**, mindenféle külső és belső házidol-gokhoz ért, jól főz, és inkább jobb bánás módra néz; azonnal beléphet.

özv. Ludvig Jánosné,
Nagy Czirkó Sandornál Baján.

DRESCHER GYULA

vas- és fűszer-kereskedése **Baján.**

A peronospora-viticola permetezése ellen a következő permetezőt ajánlja előnyösen:

1898. évi új minta
Vermorel-féle permetező jobbitott szerkezettel.

E permetező előnye:

1. Hogy a puttony és szivattyumű igen erős vörösrézlemezéből készült.
2. Hogy az emeltyű önműködve vissza jár.
3. Hogy a szélkazan támaszok által szilárdan van megerősítve.
4. Hogy a permetező jobbról és balról egyaránt kezelhető.
5. Hogy munkaközben nem lagadja meg a szolgálatot és javítás nem fordul elő.
6. Hogy az alsó vas abroncs rozsdásodás ellen cizneve van.
7. Hogy a szivattyuműhöz könnyen hozzá férhetni.

Kitűnő minőségben s a lehető legjutányosabb árakon a következő árakat is ajánl, u. m.: kovacsolt és hengerezett vasat, kocs- és hintó-tengelyeket, fekete és önozott badogot, kanczokat és sodronyokat; mindenfajú fényezett és öntött acélt, öntött vas- és badog-kályhákat, földmívelési eszközöket, mindennemű szerszámokat asztalosok, bográrok, badogok, cipészek, kovácsok, esztergályosok, lakatosok és építések használatára; továbbá kapu, ajtó-, ablak- és butor-felze-reléseket öntött vas- és sárga-rézből; lakatos- és kovács-munkákat, bányaterményeket, mindenfajú zománcozott öntött vas- s badog-edényeket; fűrészt, reszelőt, ráspoly, fűrő, lakat, szecsavagó, kasza, sarló, kapu, ásó, lapát, és vakarókat, kőszőrű- és kaszaköveket, csavarokat, vas- és sodronyszegkeket, sárgaréz-lemezeket és sodronyt, réz- és nürinbergi árút, ház- és konyha-eszközöket stb.

Ugyanitt kapható **immunis homok-telepemről fajtiszta, háromszor permetezett, egészséges sima vessző:** 12000 darab Olasz Rizlingi, 12000 darab Kövi-Dinka, 12000 darab Zöld Sylváni, 12000 darab Nagy Burgundi.